

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

F. Kochholt del. H. Jensen lith.

C. A. Reitzels Forlag

Kon. Borchsenius & Co. lith.

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

S Herlufmagle Sogn, Lybjerg Herred i Bræstø Amt, omtrent en Mill Nord for Næstved, ligger denne ældgamle Herregaard, som med sine røde Mure og Taarne sees langt borte i Landskabet og vret fremfalder Indtrykket af en gammel Ridderborg. Den bestaaer af en grundmuret, toetages Hovedbygning med hvalvede Kjelbere: paa det sydøstlige Hjørne staaer et anseeligt, otefantet Taarn; lignende ved de tre andre Hjørner ere nedbrudte i Midten af forrige Ravnstrups brede, efter Sagnet for at søge om en Stat, som imidlertid ikke fandtes; det fjerde Taarn var samme Stjæbne tiltænkt, men da blev Spøgeriet i Gaarden saa galt at Cieren, Cancellisecretairen Hoffman, maatte lade det staae og stille sig ved Gaarden, hvor han stet ikke mere kunde være sig eller sove roligt nogen Nat: derfor stiftede han, siges der, for at forløse de usynlige Magter, som vaage over Gaarden, et Legat paa 500 Rd. for Gudsrets fattige. Spøgeri skal der forresten være nok af den Dag i Dag, og man hører en Puslen og Rumløsten, Raften med Sand og al Slags uhyggelig Færd, som det er almindeligt paa saadanne gamle Gaarde, dog iterskedes saa slem som paa Ravnstrup, hvis stumle Mure have været Vidne til flere end en Misgjerning, hvorom nedgravede og indmurede Skeletter, der i den senere Tid ere bragte for Lyset, nok som bære Vidne: dog strive de sig maaskee snarest fra en ældre Tid end den nuværende Bygning, der vel staaer paa en tidligere Grund. Hele den øverste Etage var forhen een stor Hal, hvortil Trappen førte op midt i Stuen, omgivet af et Rækværk, for at de drukne Gjæster ikke skulde falde ned; Hoffmann lod Huset modernisere og denne Sal afdele i mindre Værelser. Fra første Etage førte flere Kontapper i Muren ned i Kjelberene, senere tilmurede og forglemte, indtil de nu efterhaanden tilfældigviis opdages: man kommer derved til at tænke paa Walter Scotts Montrose, hvor Hertugen af Argyle

benytter en saadan Kontappe til at snige sig ned i Fængslet til Ritmester Dalgetty, hvem han i Rattens Minn og Mærke vilde fratage eller ved Piinsler aftrønge Tilstaaelser: lignende kan her vel ogsaa være sket og Døden siden have sukket Offerets Mund, thi kun Graven er tavst. Borten er midt paa Huset og har paa hver Side en Steen med Daernes og de forre Frisers Waaben samt følgende Indskrift:

Anno 1595 lod Drot Daa oc hans kierre Frue Dorritta Friis bygge det Hus.

God unde denaem der vdi at bygge oc boe
At di land saa den ewige Noe.

Paa Øvsten over Borten, der næsten seer ud som et Porttaarn, findes Årstallet 1593; paa Husets nordre Side er der ogsaa et temmeligt uanfælgeligt lille Taarn. Af Vinduerne, der tilforn alle vare buede, ere endel tilmurede, og de andre — paa enkelte nær — forandrede til firkantede, hvilket stader Husets Udseende meget. Til Hovedbygningen stode to smaa uanfælgelige Bindingsværks Huse med Kjøkken og Meieri. Om hele Gaarden har der tidligere været Grave, der dog nu for det Meste ere tilfaldne. Haven har en Mængde deilige gamle Allee: et Stykke nedenfor denne ligger en smuk og fiskerig Sø, der hører til Gaarden. Gjennem Stoven Nord for Gaarden, gaar to Bakløb, hvorved en del af Engene kan sættes under Vand: om Vinteren og ved Tøbrud kunne de føre mægtige Vandmasser og have staaet sig dybt ind i Bakkerne paa flere Steder, hvorved deres med store Stene opfyldte Leier i den mørke Skov danne meget maleriske Partier.

Ravnstrup skulder, ligesom de fleste af vore ældre Herregaarde, Periøden under Christoffer den Anden og de holstenke Grever sin Tilværelse, da

RAVNS TRUP

i Sjælland, opført 1595.

Alle, som paa nogen Maade vare istand dertil, bestaaede deres Gaarde, skjøndt isøvrigt Ravnstrups Velggenhed ikke lader formode at det nogenstunde har været synderligt fast; rimeligviis har her dengang ligget en tidligt forfunden By af samme Navn, hvilken i Forbindelse med Hovedgaarden tilhørte den ældgamle Familie med et Møllehjul i sit Vaaben, hvilken under de forskjellige Navne Krumpen, Lykke, Muus (til Steenalt) og Haak forekommer i det 14de og 15de Aarhundrede. Krumpen til Ravnstrup nævnes 1334, rimeligviis den samme som 1355 kaldes Hr. Jens Esbernson, Ridder, kaldet Krumpen, og var død 1360, eller maaskee hans Broder, Peder Esbernson; den sidste Søn, Esbern Petersen af Ravnstrup, og Fru, Margrethe Jesps Datter, stode 1396 til Dronning Margrethe og Kongedømmet 6 Gaarde og et Vandmøllested i Hammer og Baarsø Herreder samt 2 Brydegaarder i Ravnstrup, navnlig 1438, da han i et Document kaldes Krumpen i Ravnstrup, i Sigillet derimod Johannes Esbern; det er rimeligviis den samme som 1423 kaldes Jespe Krumpen, Foged paa Videl. Formodentlig er hans Datter bleven gift med Hr. Herlug Nielsen til Englerup (i Eigersted Sogn ved Ringsted), Ridder, Landsdommer i Sjælland, og har medbragt ham Ravnstrup, da dette findes i hans Datters, Dorete Hertogs Datters, Vestidses; de hørte til en Familie, som Generalogerne kaldes Snekke, og som førte sit Vaabenskjold deelt paa Langs, i det ene Felt tre — efter Andre fire — Bjeller, andet Felt blankt. Hr. Herlug Nielsen til Englerup forekommer som Vaaber 1388, som Ridder 1421, som Landsdommer 1428 og nævnes endnu 1430; hans Datter, Fru Dorete, blev først gift med Hr. Niels Skave til Skildstrup, Ridder og Rigets Raad, der døde 1452: af deres Søner arbejdede Herlug Skave Skildstrup, medens Niels Skave blev Biskop i Roskilde og saaledes istand til efter hin Tids Skik at forlyne sin Familie med rige Lehn, hvilket han heller ikke undlod. Efter sin første Mandes Død ægtede Fru Dorete Hertogs Datter Hr. Claus Daa, Ridder og Rigets Raad, der med hende fik Ravnstrup, hvortil han i Almindelighed benævnes: Gaarden blev i hans Familie i 200 Aar.

Hr. Claus Daa levede 1494 i Næstved, hvor han tilligemed sine Børn udfærdigede Skibe til sin Stedfars Bispevoen paa fire Gaarde, der vare tilfaldne dem efter Fru Dorete Hertogs Datters Død; kort efter maa han vare død, rimeligviis 1496. Hans ældste Søn, Dlus Daa, nævnes til Ravnstrup 1501; 1505 laante han Anders Wille 300 Mark danske, hvorfor han fik Gods i Staane i Pant; 1507 var han den Roskilde Biskops Lehnsmænd paa Hjortholm. 1519 havde han et meget ubehageligt og kostbart Sammenstød med Kong Christian den Anden, hos hvem Dlus Daas eneste Søn, Claus, var Hoffinder; i et lystigt Lag havde denne „unge Karl“ slaaet nogle Kuber i Stykker i et Alhuus i Kjøbenhavn, men forligte sig den næste Morgen, da han blev ævru, med Verten: uden at tage Hensyn hertil lod Kongen hans Fader fængsle, dennes Kister, Skrin og Sælv borttage, og holdt ham fangen indtil han løste sig med 4000 Lov Sølv, og uagtet han ikke havde nogen Deel i denne Handel og Sønnen endnu ingen Boesløb havde at straffes paa, medens Forældrene levede, hvilken overdreven Strenghed lagdes Kongen meget til Last. 1523 var Dlus Daa Lehnsmænd paa Gurre, levede endnu 1528, men døde kort efter og blev begravet hos sine Forældre i Herlufmagle Kirke; hans Fru var Gundel Griis, Datter af Hr. Jochum Griis til Holmegaard; hun levede endnu 1532 i Næstved og lod i dette Aar forfærdige Ligstenen over sin Mand. Hun spiller en vigtig Rolle i Carl Bernhards „Kvinder fra Christian den Andens Tid“, hvor hun urigtigen fremstilles som sin egen Søns Forlovede og Hustru: i den hele Kjerlighedshistorie er der isøvrigt aldeles intet Historisk. Dlus Daas eneste Søn, Claus Daa, som spiller en saa vigtig Rolle i denne Roman, var endnu Hoffinder 1525, da han fik Kronens Gaard Gyrtlinge med tilliggende Gods i Pant af Kongen for 1000 Mark danske og 100 rhiniske Gylden; 1527 benævnes han til Gyrtlinge, paa hvilken Gaard han ofte opholdt sig og fik Livsbrev 1529: 1564 erholdt han af Frederik den Anden en dengang meget sjelden Gmstleviisning, nemlig Tilladelse til for sin Person at jage eller skyde Dyr „til Sjællighed“ i Gyrtlinge Skove, dog at han ikke lod skyde ved Andre, thi over sin Jagd holdt denne Konge meget strengt og udfærdte ikke giene en saadan Tilladelse. 1528 fik Claus Daa for sin og Hustruens Livstid Lehnsbrev af Biskop Pave Urne paa Bispestolens Gods i Padeboe — nu Sparreholm — og Navnsbjerg med tilliggende 37 Gaarde og en Mølle, samt Bispetienden af Tybjerg, Sandby og Høllø eller Høllø (Høllø) Sogne, hvoraf hvert Aar svarede til Biskoppens Fædebuur 1 Løst (48 sjællandske, 36 nuværende Td.) Byg, 4 Td. Smør og 7 løb: Mark;

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

1541 laante han Kongen paa dette Gods 1000 Daler og fik derfor 1548 Fritagelse for Afgiften, men maatte 1568 udbjødde en Process om de tre Tiender med Jens Elkjer, Stiftsfrimer over Sjælland Stift, der var bleven forlehneth dermed, men tabte Processen, da Claus Daa fremlagde Biskoppens Vidsbrev; iøvrigt foretoges der efterhaanden flere Forandringer med Lehneth, idet nogle af dets tiliggende Gaarde bleve folgte af Kongen, hvortilmod Panthaveren da fik Erstatning, blandt andet 1567 i 4 Gaarde i Hertullike og 6 Gaarde i Spræggels, begge i Hertumagle Sogn. 1566 fik han Kongetienden af Hertumagle Sogn i Forlehneth indtil videre eller ad gratium, „indtil vi anderledes derom tilfagendes vorder“. 1563 overdrog Kongen ham for andet Gods to Gaarde i Træløse og een i Skullerup, alle nær ved Ravnstrup. 1569—70 folgte Kongen hele Bådeborg Lehn til Rigshofmester Peder Dre, dog først at tiltræde efter Claus Daas og Frues Død, hvorfor der overdroges ham andet Gods saalænge, og Peder Dre oplevede ikke dette Dødsfald. — Den Lyft til Svith og Drif, som i hans Ungdom kom ham saa dyrt at staae, synes Claus Daa ikke at have afslagt med Varen: desuden var det hans Tids Skjæbnynd. I Aaret 1550 fik han Bølg paa Ravnstrup af Hr. Jap Heye, Kannik i Kjøbenhavn, der havde Forretninger at afgjøre med ham; Claus Daa tracterede ham med Mød og Brændevin med Beber l, hvilket imidlertid bekom den stallede Kannik saa ilde, at han blev aldeles druffen, og Bærten har vel ikke været bedre faren, siden han gav Gjøften Lov til at drage bort i denne Tilstand, uagtet det var affhylligt Veir, med Storm, Kulde og Regn: Kanniken sagde sig til at sove i sin Bogn, men, da han kom til Koffilde, „søo han saa haardt, at de funde ikke vække hannem med alle de Klokker udi Koffilde Domsirke, ihvor stor Lyd de have, og sover endnu.“

Claus Daa levede endnu 1574, men er vist død fort efter; han var først gift med Anne Lykke, derefter med Hilleborg Linhuus, der overlevede ham og rimeligvis først døde 1597, da Sønnen, Dlus Daa, fik Fornæstse paa sit Pant i Bådeborg, hvilket imidlertid forshædedes til 3752 Dal. (= Species). Han opførte 1593—95 den nuværende Hovedbygning og eiede foruden Ravnstrup Fraugdegaard i Byen, hvor han 1588 ligeledes opførte en Hovedbygning; 1575 blev han gift med Dortha Friis (af de sorte Friser), der medbragte ham betydeligt Gods: hun var en Datter af Henrik Friis til Ørbetfunde*) og Broderdatter af den berømte Cantstere Johan Friis til Borreby,

Hesfelager og Hagested, efter hvis Død hun arvede Borreby. 1563 var Dlus Daa i Bergen til Gjæst hos Lehnemanden, Eric Rosenfrands, med Stændens Odmænd; han maa være bleven meget druffen, thi, da Gjøsterne gif fra Slottet, pryglede han Odmændene med sit Sværd og trak dem i Skjægget hvillen uverdige Behandling man ikke unbdlo at optegne som et Beviis paa, hvad saadanne unge Herrer dengang turde tillade sig mod gamle Foll, skjøndt der rigtignok træffer disse en ligesaa stor Dabdel, fordi de taalte det. 1564 var han der atter som Capitain paa et af de Krigsskibe, der bleve sendte op til Landets Forsvar, da de Sveske havde erobret Trondhjem; 1565 var han med i det store Sslag mod de Sveske under Bornholm (hvor Ditto Rud blev fangen) og fik tvende Kugler, men kom dog berfra med Livet; han døde i Aaret 1600, hans Frue 1618. — Deres Søn, Claus Daa, blev mere bekendt end nogen af hans nærmeste Forfædre. Han er fød paa Ravnstrup 1579, kom i Svors Skole og reiste derefter udenlands, blev i Aaret 1600 — da han rimeligvis vendte tilbage i Anledning af Faderens Død, — ansat som Hoffinder, hvilket han var i fire Aar; 1606 blev han forlehneth med Stuehuus, 1611 Lieutenant over den røde Fane af den ydste Aelds Rostjæueste under Calmar-krigen og forfremmedes fort efter til Ritmester; 1613 blev han forlehneth med Trondhjem, Jemteland, Herjedalen og Romsdalen, 1620 med Væstervigkloster, 1624 med Draxholm; 1625 blev han udnævnt til Rigets Raad og samme Aar til Krigscommissarius ved Armeen i Tyffland, hvilken Post han for Sygdoms Skyld maatte neblægge i det selgende Aar og gaae hjem, hvor han blev Krigscommissarius over Sjælland. 1630 gjorde Kongen ham til Rigsadmiral, uagtet han aldrig havde tjent til Søes, men derom spurgte Christaan den Fjerde ikke og svarede ved denne Leilighed en anden Rigsraad, som heller aldrig havde tjent til Søes og undskyldte sig med sin Alder og Soagelighed: om han og er noget tung og staaandbet, saa kan han dog være Admiral, han skal jo ikke flyve i Taffelet eller andetseds hen; han er disse Riger obligeret at tjene i hvis Naade ham muligt er! Denne slap imidlertid, og Claus Daa maatte overtage Bestillingen, for hvilken han, der ellers har været en brugbar og dygtig Mand, sikkert langt hellere havde været fri, efterdi det var noget han ikke forstod. *) Han blev da ogsaa Admiral derefter, og hans Mangel paa Dyg-

*) Under Erbkunden i andet Bind af Prospektene kaldes hans Frue urigtigen efter Stamtaalen i Hoffm. br: Adelsind. Margrethe Bille istedetfor Margrethe Bild, en hert anden Slægt, der eiede Raanholt.

*) Den uyltkelige Peder Galt, der i sit 61de Aar blev henrettet, fordi han havde vilst stor Uduelighed som Admiral, var ogsaa bleven saaledes prestet; han var ellers en duelig Mand til Lands, navnlig en meget dygtig Jurist.

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

tighed var uden al Tvivl Skyld i at Hamborgernes Flaade ikke blev tagen eller tilintetgjort i det Søslag paa Eiben, Claus Daa leverede dem endnu i samme Aar 1630; den blev rigtignok fordrøven og holdt sig siden hjemme, men burde ikke være sluppen dermed, og selv dette Udsald kunde Admiralen nok snarest taale Kongens personlige Mærkelse for. Aaret efter blev Admiralen sendt i Spidsen for et dansk Gesandtskab til Generalstaterne, der efter hiin Tids Skik ved Afsteden forærede ham en Guldhjede til en Værdi af 1800 Gylden; 1633 blev han af Kongen udnævnt til Ridder af Elefanten.

Hr. Claus Daa arvede efter sine Forældre Ravnstrup, Borreby og Fraugdegaard; hertil købte han siden Holmegaard, paa hvilken han 1635 opførte den nuværende Hovedbygning; med sin sidste Frue fik han desuden Bonderup — nu Lerchenfeld — i Jylland. 1604 giftede han sig første Gang, med Dortha Belov, der døde 1609; 1606 tilbyttede han sig af Kongen Spragelse By imod 10 Gaarde i Sjælland og Falster; 1613 giftede han sig anden Gang, med Ingeborg Parsberg til Bonderup; 1624 udsatte han 500 Rdl. (: Species) til de fattige paa Ravnstrup Gods, saa at 15 Almisselemmer hver erholdt udbetalt 2 Rdl. om Aaret; 1627 laante han Kongen 1000 Rdl. Spec.; 1631 fik han jus patr. til Herlufmagle Kirke i Magefliste af Kongen imod andet Gods; 1641 døde han paa Fraugdegaard, og hans Frue 11 Dage efter af Sorg over hans Død; de bleve begge begravet i St. Knuds Kirke i Odense, men senere begravede i Herlufmagle Kirke, hvor deres Monument endnu findes, skøndt i en maadelig Stand.

Af Admiralens mange Børn arvede Christian Daa Ravnstrup og desuden 1652 efter sin Broder Jørgen Halvdelen af Borreby, hvor han havde idelge Kælerier med sin Broder Waldemar, hvorom der er talt i tredie Bind af disse Prospekter. Christian Daa eiede tillige Fuglsang paa Solland, hvilket han 1661 folgte til Dronning Sophia Amalia, hvis Staldmester han 1669 var; ogsaa hans Andeel i Borreby blev solgt, da Krigen 1657—60 havde beklægt ham ligesom de fleste andre Godseiere og 1667 maatte han løse sig. Bestilling til imod Caution at være fri for at arresteres af sine Creditorer. Saaledes henstæbte han sine sidste Aar paa Ravnstrup, der med tiliggende Gods var pantsat til Baron Dnsf Rosenkrands til Egholm, Præsident Mathias Worm i Ribe og Geheimeraad Erik Krag til Brønninge, hvilken sidste rigtignok var hans Svoger, men dog 1672 overdrog sig Pant i Hovedgaardens Jorder, Skove og Bygninger, til Sognepræsten i Herlufmagle, Hr. Jens Nielsen Spønd; Aaret efter døde Christian Daa, og Panthaverne

beleie Giendommen. Præsten tog Sognets tvende Tiender, de Dørlige folgte deres Andel til Landsdommer Anders Jespersen Engberg, der endnu i samme Aar 1673 blev Eier af Ravnstrup Hovedgaard med endel Bonderods. Engberg blev senere Justitsraad, 1679 adlet og sammenkøbte efterhaanden det Meste af dgt adskilte Gods; 1689 skænkede Kongen ham Snesjere og Svinninge Kirker; 1690 døde han, efterladende sig en eneste Datter, Birgitte Magdalene von Engberg, der endnu var et Barn paa 13 Aar og alt i flere Aar opholdt sig hos sin Morbroder, Geheimeraad Meyererone, overordentlig dansk Gesandt i Paris; her havde Legationspræsten, Dr. Hector Otfried Masius, gjort hendes Bekendtskab, skøndt hun rigtignok kun var 4 Aar, da han blev ansat som kongelig Hofprædikant og Professor Theologie i Kjøbenhavn. Han har formodentlig efter Faderens Død gjort den Opdagelse, at dette Barn var Arving til betydelige Rigdomme, reiste til Paris, anholdt hos hende Morbroder om hendes Gaand, fik Ja — rimeligvis af Frygt for Hofprædikantens store Indflydelse ved Hove — og holdt Bryllup 1691 med dette 14aarige Barn: nu vilde man finde saadant hoist uopsende, især for en Præst. Den unge Kone døde allerede 3 Aar efter i Barfjens, 17 Aar gammel, efterladende sin Mand og sin eneste Søn Ravnstrup med flere Giendomme; Aaret efter ægtebe Præsten Anna Catharina Drøge, Claus Keimers, „en fornemme Kjøbmans Enke i Kjøbenhavn.“ Han kom ved disse tvende Ægtefæder i Besiddelse af saa store Midler at han ved sin Død eiede de fire anseelige Godser, Farsløv, Fuglebjerg, Sunderløsholm og Ravnstrup. Dr. Masius var, som vi have set, en Ven af jordisk Gods og forstod tillige at benytte sin Stilling til at vinde stor Indflydelse over Kongen. Manden de Midler, han dertil anvendte, var et Skrift, som han 1687 udgav: *Dissertatio Didactico-Polemica de Interesse Principum circa Religionem Evangelicam, ad Sereniss. Danicæ Regem*, hvori han søgte at bevise, at hans Lutheraner vare at stole paa for en uindskrænket Fyrste, hoirnod andre christne Secter, og navnlig den Reformerte, holdt Absolutum Dominium for at stride imod den naturlige Billedighed, saa at Regenterne ikke noksom kunde forlade sig paa dem. Kongen, for hvem dette vel nærmest var bestemt, syntes meget vel derom, men i hele Europa reiste sig en voldsom Protest, navnlig blandt de Reformerte, og en Rængde Skrifter saae Dagens Lys, hvilke han med større eller mindre Held søgte at beskjæmpe. Den værste af hans Modstandere var den berømte Thomafius, der angreb ham med blidende Spot, især den Paastand at Majestæten var Kongerne skænket umiddelbart af Gud,

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

ifte af Folket, der selv ingen Majestæt havde, altsaa heller ingen kunde give bort: Thomafius „stemte paa en nedrig og uanstændig Maade hermed og gjør det saaledes om: Jeg haver ingen Drifgen, dog kan jeg vel give Hr. Masius en!“ Hofpræsten tyede da til det sidste og stærkeste — men stæfeste — Argument, nemlig den kongelige Myndighed, fik ifølge egl. Befaling Thomaii Skrift brændt af Bøddelen og ham selv ved en kong. Skrivelse anlagt ved Hoffet i Dresden, hvorefter Thomafius angreb ham endnu skarper: dette Kneb lærte man ham isvrigt snart af, og 1691 annøvede Gurfyrst Frederik den Tredie af Brandenburg ved en Skrivelse meget alvorligt Kongen af Danmark om at Dr. Masius maatte forbydes at skrive mere i denne Materie og berøvhø for det, som alt var strevet, med tilbørlig Straf anses, efter som han havde understaaet sig med ugrundede Beskyldninger at fornærme den reformerte Kirke. Gurfyrsten meente, vistnok med Rette, at efter som Kongen havde uddødet sig af Hoffet i Dresden Straf over Thomafius, der havde fornærmet Masius, som kuns var en Privatmand, saa havde han nu laugt større Grund til at uddøde sig Straf over Dr. Masius, efterdi denne havde bragt iffe alene Privatsolk, men den hele Reformerte Kirke i et ondt Nygte, ligesom om deres Lærdom gav Anledning til Utrofast og Dyrer mod Dyrigheden. Denne Strid har isvrigt faaet Betydning i Danmarks Historie, idet Samtiden — vist ikke uden Grund — tilskrev den formaande Hofpræssts Hængjerrighed de betydelige Indskrænkninger i de Reformertes Rettigheder i Danmark, som Rescriptet af 6te September 1690 paabød: dem kunde han ramme, og de maatte bøde for de Ubehageligheder, deres Troesforvandre jagde ham.

Dr. Masius døde 1709, og hans fire Gudsfer forbleve en Tid udelte hos hans Børn, af hvilke derefter Sønnen af første Egteskab, Christian von der Maase, tiltraadte denne sin Mødreneegaard, hvortil han nævnes 1716, da han var Cancelliraad og folgte Svinninge Kirke til Geheimeraad Wdeler paa Draxholm. Han blev 1712 adlet tilligemed sine Søskende med Navnet von der Maase og folgte senere Ravnstrup til Justitsraad og Kirkeinspector Jacob Hjort til Bønderup, denne igjen til den forrige Giers Broder, Ritmester Frederik von der Maase, der atter 1720 folgte Gaard og Gods til Fru Edel Catharina Raas, Enke efter Geheimeraad Valentin von Eckstedt. Genkommen bestod da af fri Hovedgaardstørt Ager og Eng 23 Td. 6 St. 1 Fdk., Skovslyd 1 Td. 4 St. 1 Fdk. 1 Alb. Hartorn og Bøndergøds 29 Gaarde 1 Bol 13 Huse i Herlufmagle, Riksløv, Ejselby og Sandby Sogne, ialt 202 Td. 2 St. 1 Fdk. Hartorn Hovedgaardens Besætning ud-

gjorde 62 Rser, hver vurderet til 10 Sbl. 1 Mk. eller 6 Rdl. 5 s. danst Courant. — Fru Edel Catharina Raas blev anden Gang gift 1721 med Lovdenckjolds Broder, Schoutbysnast — siden Admiral — Caspar Besfel, som i sin Tid havde været Broderens Flagcapitain og i Marene 1716—18 havde deeltaget i endeel af de sidste Træfninger, der forefaldt i denne Krig. Han blev adlet 1720, tog samme Aar Afsted fra Sæstaten som Schoutbysnast; hans Frue døde 1742 og 1747 giftede han sig igjen med Fru Elifabeth Steel til Broholm, hvor han siden boede; Ravnstrup havde Besfel 1740 folgt til Seigneur Thomas Rielsen, hidtil Forpagter paa Gaarden, som denne 1747 atter folgte til Cancelliassefor Riels de Hoffman, der siden blev Conferents Etats- og Justitsraad, Landsdommer, og øverste Committet i Rentekamret, betydeligt forbedrede Gaard og Gods, plantede Allerne i Haven, lod Markerne omgive med Steendiger og meget forbedre ved Udgrøftning. Han skænkede 1766 500 Rdl. til Gudsfets fattige, som Sagnet vil for at forsøne Spøget, der opstod da han nedbrød Gaardens trende Taarne for at finde den Skat, som skal være indmuert effeds i Hovedbygningen: isvrigt havde han allerede 1760 folgt Gaard og Gods til Hø. Excell. Geheimeraad Eggert Christoffer Knuth Greve til Knuthenborg, Assessor i Hofretten, Kammerherre, hvid Ridder: eet af Hufene paa Gaardens Mark var bebøet af Johannes Will, „fri Mand og kongelig Pensionist med 150 Rdl. aartlig“; Gudsfets udgjorde nu 32 Gaarde 1 Bol og 28 Huse i de samme fire Sogne, Hartorn 210 Td. 7 St. 2 Alb. Ager og Eng 7 St. Skovslyd, Jordebogstindlægterne vare 78 Rdl. — mest Huspenge — 201 Td. 2½ St. Byg 32 Lam 32 Gæs 64 Høns 32 Suede Hg 6 Td. Havre 93 Rds Løv 64 Yd. Hør Hovslyd 48 Yd. Blaar Hovslyd. Denne Hoffman havde iffe Dyd for at være nogen Ven af Bønderstanden og anses for en vigtig Beforder af de for den danske Bønderstand ugunstige Lov, som udkom under Guldbergs Ministerium. — Grev Knuth folgte efter fort Tids Forløb Ravnstrup til Herredsfoged Peder Schov, der dog iffe kunde bestaae derved, hvorfor Greven ifølge Hofrettsdom. 1768 lod Gaard og Gods sætte til Auction, hvor da Sr. Jørgen Mouritzen til Mølleborup blev Høstbydende med 28000 Rdl.; Bøndergødet var forøget til 221 Td. 2 Fdk. Ager og Engs 7 St. Skovslyds Hartorn, Hovedgaarden som før, 23 Td. 6 St. 1 Fdk. Ager og Engs 1 Td. 4 St. 1 Fdk. 1 Alb. Skovslyds Hartorn. Mouritzen forøgede Bøndergødet til 233 Td. 4 St. 2 Fdk. Ager og Engs Hartorn og folgte Gaard og Gods 1779 for 33000 Rdl. til Geime-Conferentsraad Baron

RAVNSTRUP

i Sjælland, opført 1595.

Frederik Wilhelm Wedel-Jarlsberg, tidligere Overlanddrost i Odense og Delmenhorst, der Aaret efter tilkjøbte to Gaarde i Herlufskille. Han døde 1790 som Ridder af Elephanten, hvorefter Ravnstrup tilfaldt Sønnen, Kammerherre Baron Christian Frederik Wedel Jarlsberg, der 1798 fik kgl. Bevilling paa at bortfælge Bøndergodset til Selvfødsdom med Forbehold af Hovedgaardens Frihed, hvilket han udførte i Løbet af 6 Aar, saa at der blot blev 4 Gaarde og 20 Huse — ialt 40 Td. Hartorn — tilbage foruden Hovedgaarden og 8 Huse paa sammes Marker; dette folgte Baron Wedel 1804 til Hs. Excell. Grev C. C. Danneffjold-Samsø til Grevskabet Samsø, Holmegaard og Nordfeld, Directeur for Bispested, Stortorv af Dannebrog og Dannebrogsmænd, for 90,000 Rdl., saa betydeligt vare Eiendommene regne i Løbet af 25 Aar. — Kammerherre Wedel boede siden paa Luderupgaard, — nu Søgaard — een af Ravnstrups Bøndergaarde, som han havde forbeholdt sig. Han mindes endnu der i Egne for sine Særligheder, hvortil blandt ogsaa den at han drog omkring i Sjælland med et Skuespillerelskab, hvis Directeur han var.

Grev Danneffjold bortforpagtede Aaret efter Hovedgaarden med et Areal af 336 Td. Land for 1900 Rdl., tilbagekjøbte efterhaanden noget af det bortfolgte Gods, hvis Tiere ikke kunde bestaae i de flette Tider, og tilkjøbte 1814 den nærliggende Volsgaard Stallerupgaard paa 13 Td. 5 Sk. 1 Fdk. Hartorn med et Areal af 132 Td. Land for 14,150 Rbd. Sølv; han døde 1823, hvorefter hans Enke, Grevinde Johanne Henriette Valentine fød Kaas, indtil sin Død i de allervanskeligste Tider styrede de betydelige efterladte Eiendomme med en Kraft og Dygtighed, som gjorde

de fleste Mænd til Stamme. Under hendes Bestyrelse vare Stallerupgaards Jorder ved kgl. Bevilling af 23de November 1836 underlagte Ravnstrup og ligeledes til forskellige Tider endel Bønderjorder. Grevinden døde 1843, hvorefter Ravnstrup samme Aar folgtes ved Auction til Cand. juris — siden Jægermester — Georg Grøner for 106,100 Rbd., betydeligt mindre end det havde kostet for næsten 40 Aar siden, især naar man betragter Gaardens Forsøgelse i Mellemtiden; til Ravnstrup hørte da: frit Hovedgaards-taxt 23 Td. 6 Sk. 1 Fdk. Ager og Eng, 1 Td. 4 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Stovfjelds Hartorn efter den gamle og 39 Td. 2½ Alb. efter den nye Matrikel, ufrigt Hartorn 65 Td. 1½ Alb. Ager og Eng 3 Sk. 2 Fdk. 2½ Alb. Stovfjeld efter den gamle og 66 Td. 1 Sk. 1 Fdk. efter den nye Matrikel; under Hovedgaarden hørte 276 Td. Land Ager og Eng frit Hartorn, endvidere Stallerupgaards Jorder, 132 Td. Land, tilkjøbte Bønderjorder 30 Td. Land, Arvefæstjorder fra Universitetet 37 Td. Land, ialt ufrige Jorder 199 Td. Land med 16 Td. 7 Sk. 3 Fdk. 2½ Ager og Eng 3 Fdk. ½ Alb. Stovfjelds Hartorn; Gaarden var bortforpagtet for 3700 Rbd.; Skovene udgjorde 143 Td. Land, Løvmosen 30 Td. Land, Ravnstrup Sø 20 Td. Land.

Den nye Tier har ombygget eller forbedret de fleste Abbygninger, med kgl. Bevilling tilkjøbt og underlagt Hovedgaarden 99½ Td. Land Bønderjorder, udfjøsset Forpagteren og driver Eiendommen med stor Kraft og Dygtighed, saa at den nu i almindelige Aar forrenter henved 250,000 Rbd.; Besætningen udsjorde 1849 30 Heste, 180 Røer og 30 Faar, altsaa langt over tre Gange saameget som 1720, og dog vil den endnu kunne forøges betydeligt i Løbet af nogle Aar.

